

О.М. КЛИМЕНКО

к.е.н., доцент

А.В. КЛИМЕНКО

студентка

Чернігівський державний інститут економіки і управління

УНІФІКАЦІЯ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Розвиток сучасного суспільства тісно пов'язаний з глобалізацією економіки та відповідним їй процесом розширення міждержавних економічних відносин в усіх сферах діяльності. У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба у формуванні єдиних підходів до однієї з основних функцій управління – обліку. Враховуючи той факт, що стандартизація й уніфікація у цьому процесі відіграють ключову роль, слід дослідити можливості наближення й адаптації вітчизняної системи обліку до єдиного базису.

Вітчизняні науковці в останні роки активно проводять фундаментальні дослідження можливостей удосконалення обліку в бюджетній сфері. Зокрема, питання організації та методики обліку розглядалися в роботах П. Й. Атамаса, Ф.Ф. Бутинця, Р.Т. Джоги, Є.В. Калюги, Л.М. Кіндрацької, С.О. Левицької, С.В. Свірко та інших. Проте попри активізацію досліджень в даному напрямі, невирішеними залишаються принципові положення теорії, методології та практики. Особливо проявляється різносторонність проблем у випадку облікової діяльності казначейства.

Мета даної статті – формування концепції уніфікації та модернізації обліку в бюджетних установах на основі дослідження проблем і недоліків існуючих базових підходів до його організації в сучасних умовах.

На органи Державного казначейства покладено виконання таких основних функцій: управління наявними коштами Державного бюджету України та ведення обліку касового виконання Державного бюджету України; управління коштами державних позабюджетних фондів; організація касового

виконання Державного бюджету України та здійснення контролю за цим процесом; управління державним боргом; здійснення видатків Державного бюджету України; розподіл між Державним бюджетом України та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя та ін.

Проте органи Державного казначейства характеризуються тим, що їх слід розглядати ще й з точки зору бюджетних установ, тобто саме казначейство – це бюджетна установа, яка крім обліку виконання бюджетів веде облік як бюджетна установа. Ця особливість має відповідний вплив і на організацію обліку, адже йдеться про різні Плани рахунків, і, відповідно, різну методику обліку.

Створення казначейської системи ґрунтується на:

- створенні певного органу управління, який централізовано здійснює опрацювання платежів, веде бухгалтерський облік відповідного бюджету, складає фінансову звітність про виконання бюджету;
- консолідації фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку в установах Національного банку України;
- впровадженні найбільш досконалих технологій і контрольних функцій під час здійснення платежів у перебігу виконання бюджету;
- впровадженні процедур управління готівковими коштами бюджету.

А з точки зору фінансування Державне казначейство України – це бюджетна установа, як веде облік відповідно до Інструкції про кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення основних господарських операцій бюджетних установ, затвердженої наказом Держказначейства України від 14.02.05 р. № 28 [1] та Інструкцією про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядку їх складання, затвердженою наказом Державного казначейства України від 27.07.00 р. № 68 [2].

Головне призначення казначейської системи – сприяти оптимальному управлінню доходами та витратами бюджету, а призначення казначейства як бюджетної установи – забезпечити цільове використання коштів, виділених згідно кошторису на його функціонування. Казначейська система виконання

бюджету має в своїй основі такі базові принципи, як принцип єдності, збалансованості, повноти, цільового спрямування, відповідальності, тоді як по відношенню до бюджетних установ виконуються принципи, визначені Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні».

Коло питань, які охоплює облік, що здійснюється в казначействі як в бюджетній установі – облік асигнувань, активів, розрахунків та інших об'єктів і операцій, які здійснюються у процесі фінансово-господарської діяльності Державного казначейства. Основним завданням обліку при цьому виступає забезпечення своєчасного, точного відображення усіх господарських операцій та забезпечення цільового використання виділених асигнувань.

Реалізація функцій і завдань бухгалтерського обліку в бюджетних установах вимагає формування нових підходів, які виникають в сучасних умовах. По-перше, це розвиток міжнародних зв'язків і необхідність впровадження міжнародних стандартів в державному секторі. По-друге, необхідна розробка інтегрованого плану рахунків бюджетного обліку. По-третє, розвиток бюджетної системи і розширення сфер діяльності бюджетних установ вимагає відповідного удосконалення облікової термінології.

Розглядаючи першу з визначених позицій, зауважимо, що Указом Президента України «Про зміцнення фінансової дисципліни та запобігання правопорушень у бюджетній сфері» від 25.12.01 р. №1251/2001 Міністерству фінансів України та Державному казначейству України надані повноваження щодо розроблення національних стандартів на основі міжнародних стандартів обліку фінансової звітності державного сектору.

Проблеми удосконалення організації обліку в останні роки стали предметом уваги уряду та законодавців. Так, 16.01.07 р. була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі» на 2007 – 2015 роки» №34 [4], яка містить основні положення та напрями модернізації обліку. Одним із ключових напрямів при цьому є формування узгодженого законодавства та визначення категорійного апарату.

Сучасні умови функціонування бюджетної системи України характеризуються наявністю ряду проблемних питань в організації обліку виконання бюджетів та бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Необхідність їх вирішення актуалізується у зв'язку з інтеграцією України у міжнародну спільноту та її прагнення до модернізації й уніфікації обліку. Наукові розробки в даному напрямі тісно пов'язані з розвитком специфічних економічних явищ в галузі міжбюджетних взаємовідносин та характеризуються високою перспективністю особливо в контексті формування базових принципів та підходів, які б відповідали міжнародним вимогам.

Досягнення мети в галузі уніфікації обліку в бюджетній сфері стискається з проблемою неузгодженості категорій, що подаються в різних законодавчих актах. Це, в свою чергу, має негативний вплив не лише на організацію обліку, а й на таку його характеристику як прозорість та зрозумілість. Виходом зі становища може стати взяття за основу рекомендацій міжнародних стандартів для державного сектора. Базові концепції для цього вже сформовані у Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність». Необхідно лише більш детально та зважено підійти до їх удосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інструкція Державного казначейства України «Про кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення основних господарських операцій бюджетних установ» від 14.02.2005 р. № 28. – 126 с.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 – XIV зі змінами та доповненнями від 09.02.2006 р. № 3422 – IV. – 45 с.
3. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: Монографія. – К.КНЕУ, 2006. – 244с.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007 - 2015 роки» від 16.01.07 р. № 34.